

„Az elmúlt év legszebb könyvei.“ A Magyar Bibliophil Társaság 1936-ban öt könyvet tüntetett ki az „év legszebb könyve“ jelzőjével, amelyek a Társaság ítélete szerint a múlt évi magyar könyvművészet legjobb színvonalát képviselik. Ezek a következők: „A Halál Himnusza“, amely a Hungária-könyvek harmadik kötete-ként jelent meg; a Franklin-Társulat által kiadott ORTUTAY—BUDAY: *Magyar Parasztmesék*; a gyomai Kner-nyomda által kiállított „Haggáda Peszach estéjére“; ELISABETH BARRETT BROWNING: *Portugál szonettek* a Pantheon kiadásában és a Révai Intézetnél kiadott DÓCZY JENŐ: *Dédácsi idill*.

RÁSKAI LEA dömés apáca a XVI. század elején kimásolta a Példák Könyvéből a „Halál Himnuszát“, amely szellemével és stílusával pompásan idézi fel a középkori haláltáncok emlékét és megkapó, kifejező nyelviségével a legszebb magyar nyelvemlékek közé tartozik. A Hungária-nyomda valóban nemes feladatot teljesített, amikor a középkori magyar szerzetesi irodalomnak ezt a gyöngyszemét közrebocsátja. A „közrebocsátás“ alatt természetesen azt kell értenünk, hogy lehetővé tette, hogy a „Halál Himnusza“ helyet foglalhasson a „bibliofilek“ könyvszekrényeiben. Első látásra elárulja magát a könyv, igen fáradságos és költséges munka; a nyomda rajzolóművészenek bele kellett élnie magát a középkor írás- és betűstílusának a szellemébe, de tanulmányoznia kellett a középkori fametszetek stílusát is, hogy a Hungária-nyomda modern kiadásában ezt érvényre juttassa. A könyv lapozgatása közben úgy érezzük, hogy a rajzolóművész és a nyomda ilyen igyekezete sikerrel járt, szép eredménnyel egyesíti kiadványában a középkori művészet, helyesebben a XV—XVI. századi könyvművészet szellemét és a modern nyomdatechnika számos vívmányát. A könyv kötése, a szöveg levegős-harmónikus elosztása, a betűk és illusztrációk színeinek a megválasztása finomult érzékről tanuskodik. A szaggatott betűduktus, az illusztrációk és iniciálék primitíveskedő formaisága segíti a halál misztikumának, remegő keresésének érzékelését.

Örvendetes és dicséretreméltó az a törekvés, hogy a magyar gyermekeknek karácsonykor a tiszta magyarság szülte parasztmeséket akarnak kezébe adni. Az ILLYÉS GYULA és ORTUTAY GYULA által gyűjtött és összeválogatott, s BUDAY GYÖRGY által illusztrált „Magyar Parasztmesék“ egyik első példája ennek az igyekezetnek. A Franklin-Társulat kiadásában megjelent mesegyűjtemény a gyermek-mese-könyvek átlagos színvonalán messze felülemelkedik előállításában is, éppen azért, mert nem törekszik arra, hogy túlságosan „díszes“, „színes“ és „megragadó“, „tarka-barka“ könyv legyen. Komoly könyv,

amit a „nagyok“ is örömmel forgathatnak. A könyv címlapján látjuk a mesebeli várkastélyt, egyszerűen, de kifejezően megrajzolva, a középkori erdélyi várakra emlékeztető hangulatával. Az illusztrációkban némi eltérést látunk az ORTUTAY mesegyűjtéséhez, a „*Nyíri és rétközi parasztmesék*“-hez ugyancsak BUDAY GYÖRGY által készített fametszetektől. Azokban sokkal szenvedélyesebb, talán több bennük a drámaiság és a misztikum, de ezek egyszerűbbek, naturalisztikusabbak, s látszólag érthetőbbek, mivel bizonyára azért találkozunk, mert a gyermeki fantázia határait akarta tiszteletben tartani. Pedig a gyermeki fantázia sokszor sokkal gazdagabb a — felnőttékénél. A könyv nyomdai előállításában egyébként nincsen semmi különlegesség, de ízléses és egyszerűségében is művészi értékű.

A magyar könyvtermelés és szigorúan vett könyvművészet remekbekészült példája az „Ézsaiás Vallásos Társaság“ által kiadott, s a gyomai KNER-nyomda által nagy műízléssel és sok szeretettel előállított „*Haggáda Peszach estéjére*“ (Énekek Peszach Estéjére), amely a „zsidó évszámítás 5696-ik esztendejének telén“ jelent meg, s benne a Bodoni-antiqua és a Meruba-héber betűk artisztikus egységet alkotnak. A KOLOZSVÁRY SÁNDOR által készített fametszetek azonban nem illenek a könyvbe, nem ütik meg annak egyébként való művészi színvonalát és korábbi stílusához képest határozott visszaesét jelentenek.

A másik két kitüntetett könyv nyomdai előállítás folytán került az elmúlt év „legszebb könyvei“ közé. Kétségkívül a legszebb könyvek közé tartoznak, de hozzájuk hasonlót többet is lehetne kiválasztani a múlt évi könyvtermelésből, főképen az Egyetemi Nyomda, de a Magyar Szemle Társaság, az Athenaeum kiadványai közül is.

NAGY ZOLTÁN.